

Uniwersytet Rzeszowski
Kolegium Nauk Humanistycznych
Instytut Sztuk Pięknych
Rzeszów 2019

Promotor
dr hab. Wiesław Grzegorzczak, prof. UR

Skrócony opis pracy doktorskiej (streszczenie)

Patrycja Longawa

Plakaty społeczne poruszające problem uzależnień

Wersja polska

Wiele przyczyn złożyło się na wybór tematu mojej pracy doktorskiej. Chciałam poznać zarówno ogólną specyfikę uzależnień, jak i zbadać plakaty podejmujące ten temat. Decydujący był jednak fakt, iż zjawisko uzależnień jest bardzo różnorodne, skomplikowane i dotyczy wielu osób. Postanowiłam wypowiedzieć się właśnie za pomocą plakatów społecznych. Moim głównym celem było stworzenie serii, która w klarowny sposób będzie mówić o uzależnieniach.

Moja praca składa się z czterech rozdziałów, a każdy z nich ma inną specyfikę. Pierwsze trzy części mają charakter analityczny; zawierają liczne tezy, teorie. Natomiast czwarty – ostatni rozdział, liczący aż dziewięć podrozdziałów, pełni funkcję autokomentarza do mojej serii plakatów o uzależnieniach.

Rozdział I. Ogólna wiedza o uzależnieniach

Dokonałam w tym rozdziale ogólnej analizy z uwzględnieniem fachowej literatury. Przedstawiłam definicje uzależnień według encyklopedii PWN i zawarłam krótki rys historyczny uwzględniający dokonania Griffitha Edwardsa. Ukazałam podział uzależnień na fizyczne i psychiczne. Opisałam różnice pomiędzy nimi oraz wymieniłam poszczególne rodzaje uzależnień, należące do konkretnych grup. Są to między innymi: alkoholizm, uzależnienie od papierosów, narkomania, uzależnienie od hazardu, pracoholizm. Rozdział ten ma na celu zapewnić czytelnikowi podstawową wiedzę na temat uzależnień w celu lepszego zrozumienia pracy.

Rozdział II. Analiza tematu na podstawie plakatów innych twórców

W rozdziale tym poddałam ogólnej analizie plakat społeczny. Wskazałam „ulicę” jako pierwotne miejsce jego występowania oraz porównałam ten rodzaj plakatu do innych dziedzin sztuki. Zacytowałam również fragment tekstu zamieszczonego w katalogu

powystawowym VII Międzynarodowego Biennale Plakatu Społeczno-Politycznego w Oświęcimiu. W dalszej części tego rozdziału dokonałam analizy kilkudziesięciu wybranych przeze mnie plakatów społecznych, zarówno twórców polskich, jak i zagranicznych. Plakaty podzieliłam ze względu na rodzaj uzależnień, jakich dotyczą. Są to między innymi: uzależnienia od alkoholu, papierosów, narkotyków, leków, jedzenia, telefonu komórkowego. Polscy autorzy, których prace przedstawiam, to między innymi: Sebastian Kubica, Henryk Nowina-Czerny, Eugeniusz Skorwider, Wiesław Wałkuski, Zbigniew Waszewski i wielu innych. Twórcy z zagranicy to między innymi: Jheng Chang Chen artysta z Chin, Shi Xiaofan również z Chin, Swietłana Fałdina i Aleksander Fałdin z Rosji, Sonja Hilfinger z Niemiec, Farzad Saeedi z Iranu.

Rozdział III. Założenia projektu i tezy

W tym rozdziale przedstawiam kilka udowodnionych przeze mnie teorii i tez. Są one wynikiem moich badań oraz własnych doświadczeń i wiedzy z dziedziny plakatu. Zagadnienia te ujęłam w dwóch grupach:

1.

Założenia ogólne. Przedstawiam tezy związane z historią, specyfiką i obecną sytuacją plakatu oraz nakreślam różnorodność problemu uzależnień.

2.

Założenia projektowe. W tym podrozdziale skupiłam się na teoriach związanych z projektowaniem plakatu. W swojej pracy udowadniam między innymi, że projektowanie graficzne może stanowić uniwersalny język. Dobrze i ciekawie zaprojektowany plakat będzie rozumiany przez każdego człowieka, pomimo barier językowych. Wykazuję, iż plakat społeczny powinien być zrozumiały już na pierwszy rzut oka.

Tezy i przemyślenia zamieszczone w rozprawie doktorskiej:

- uzależnienia jako zjawisko szerokie i różnorodne,
- oddziaływanie plakatu na człowieka i jego przemyślenia,
- odbicie czasów i kultury w plakatach propagandowych antynałogowych,
- przejście plakatów społecznych z ulicy do social mediów,
- najszerszy, międzynarodowy zasięg przekazywanych treści dzięki plakatowi społecznemu,
- projektowanie graficzne jako uniwersalny język,
- siła obrazu, komunikacja wizualna i metafora graficzna,
- różnice pomiędzy plakatem społecznym a innymi rodzajami plakatu.

Rozdział IV. Seria własnych plakatów o uzależnieniach

Rozdział ten jest w całości moim autokomentarzem do pracy artystycznej. W uwagach wstępnych opisałam, jakimi rodzajami sztuki zajmowałam się na poszczególnych etapach życia. W następnym podrozdziale tłumaczę, czym jest metafora graficzna, opisuję, jak sama

ją tworzę i jakie są etapy tej pracy. Wyjaśniam również jej znaczenie dla projektowania plakatów. W kolejnym podrozdziale skupiłam się na roli szkicu w projektowaniu. Wyjaśniam, jakie znaczenie, zarówno ogólne, jak i indywidualne, mają dla mnie szkice. Przedstawiam rodzaje szkiców, jakie wykonałam oraz zamieszczam kilka przykładów szkiców koncepcyjnych do niektórych plakatów z serii. Opisuję, jak je tworzę, za pomocą jakich narzędzi oraz w jaki sposób. W dalszym etapie opisuję, jak przebiega moja praca i jakim programem się posługuję. Następnie przedstawiam moje sposoby na dopracowywanie plakatów. Kolejny podrozdział w pracy poświęciłam danym technicznym oraz zapisowi projektu. Wymieniam trzy rodzaje zapisu plików oraz wyjaśniam i opisuję ich parametry techniczne, czyli: rozdzielczość, gamę kolorystyczną, zależności od rodzaju grafiki i jej zastosowania. Opisałam również rodzaj druku plakatów oraz papier do tego wykorzystany. W kolejnym podrozdziale ukazałam ogólne powody podjęcia tego tematu czy specyfikę plakatu społecznego w odniesieniu do moich dzieł. Wyjaśniam zastosowaną kolorystykę i sposoby powstawania typografii, jej znaczenie itp. W ostatnim etapie pracy ukazałam poszczególne plakaty, umieszczając je w dwóch podrozdziałach. Przedostatni to opis czterech plakatów, ukazujących uzależnienia fizyczne. Natomiast w ostatnim opisałam jedenaście plakatów poświęconych uzależnieniom psychicznym.

Celem artystycznym było wykonanie serii plakatów o uzależnieniach. Seria składa się z dwóch grup plakatów podzielonych według rodzajów uzależnień na fizyczne i psychiczne, jest ich piętnaście. Stanowiło to dla mnie wielkie wyzwanie merytoryczne i artystyczne, bo moim założeniem było zaprojektowanie ich w sposób klarowny, ciekawy i oddający mój indywidualny charakter jako twórcy. Zarówno kolory, kompozycja, typografia czy metafory graficzne są solidnie przemyślane. Moją pracą artystyczną udowodniłam, że elementy wymienione wcześniej w projektowaniu plakatów są niezwykle istotne.

Założeniem badawczym było zgłębienie tematyki uzależnień w plakacie polskim i zagranicznym. Zanalizowałam wiele konkursów plakatowych, między innymi: Biennale Plakatu Społeczno-Politycznego w Oświęcimiu, Mut zur Wut, Biennale Plakatu w Lublinie, czy Ganadores i wiele innych.

Patrycja Łojas